
IZVOD IZ RECENZIJJE

Poslije detaljnog razmatranja monografije "Odgovornost pravnih lica za krivična djela" moženo zaključiti da se radi o solidno urađenom radu velike upotrebe i praktične vrijednosti. Radi se o detaljnoj teorijskoj i praktičnoj analizi izuzetno značajnog instituta savremenog krivičnog prava. Na značaj ovog novog instituta opšteg dijela krivičnog prava, ne samo međunarodnog i uporednog krivičnog prava, već i nacionalnog krivičnog prava, ukazuju posebno brojne konkretne situacije iz neposredne prakse u kojima dolazi do različitih oblika i vidova ispoljavanja kriminaliteta (privrednog, ekološkog, finansijskog, računarskog, prekograničnog i dr.) gdje se kao učinilac (izvršilac i saučesnici) javljaju i različita pravna lica, domaća i inostrana. To je novi oblik krivične odgovornosti - odgovornost pravnog lica za krivična djela koja predstavljaju izuzetak od subjektivne krivične odgovornosti na kojoj se bazira klasično krivično pravo.

Pod uticajem više međunarodnih pravnih akata, u drugoj polovini 20. vijeka u nizu savremenih krivičnih zakonodavstava dolazi do uvođenja novog oblika krivične odgovornosti. To je dovelo do niza novih rješenja u primjeni brojnih opštih instituta krivičnog prava (osnovi isključenja krivičnog djela, stadijumi u izvršenju krivičnog djela, sticaj, prividni sticaj, saučesništvo, krivica, osnovi isključenja krivice, sistem krivičnih sankcija, odmjeravanje kazne, postupak utvrđivanja krivične odgovornosti i dr). Radi se, naime, o problematici koja se istorijski gledano pojavila dosta ranije sa pojavom pravnih lica kao subjekata prava uopšte, ali je svoj vrhunac doživjela u drugoj polovini 20. vijeka kada je i sazrela potreba da i pravna lica koja svojom djelatnošću činjenja ili nečinjenja (aktivnostima odgovornih lica) čine krivična djela (pa i druge vrste javnopravnih delikata kao što su privredni prestupi i prekršaji) mogu biti subjekt krivične (kaznene) odgovornosti, te da im se u zakonom sprovedenom krivičnom postupku mogu izricati, a potom i izvršavati kazne i druge vrste krivičnih sankcija (mjere upozorenja i mjere bezbjednosti).

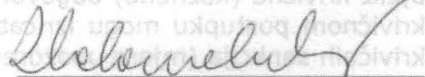
Sve je to pobudilo pažnju ne samo međunarodne zajednice (univerzalnih i regionalnih organizacija), zakonodavaca u pojedinim državama, pravosudnih i policijskih organa, već i opšte javnosti. No, i pored toga, problematika krivične odgovornosti i kažnjavanja pravnih lica nije u dovoljnoj mjeri do sada sistematski, kompleksno i produbljeno posmatrana i analizirana, ni u našoj, a niti u inostranoj pravnoj literaturi (o čemu svjedoči i gotovo nepostojanje monografskih ili obimnijih publikacija na ovu temu). Autor je pri pisanju ove monografije uspio da kroz analizu brojnih domaćih i inostranih izvora da pregled i kritički osvrt na istorijski razvoj, pojam, prirodu, karakteristike i pravni osnov, međunarodna i uporednopravna rješenja krivične odgovornosti i kažnjivosti pravnih lica, te karakteristike krivičnog postupka prema pravnim licima kao učiniocima krivičnih djela, i to ne samo sa stanovišta pravne teorije, već još

više sa aspekta sudske prakse, uporednopravnih rješenja i potrebe rješavanja brojnih spornih situacija u neposrednoj praksi.

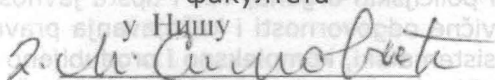
Naime, autor je u ovom radu dao pregledan i iscrpan kritični osvrt na različita i brojna teorijska shvatanja vezana za: pojam, vrste i karakteristike Jsazne-nih djela uopšte (krivična djela, privredni prestupi i prekršaji); pojam, vrste, elemente i karakteristike pravnih lica kao subjekata kaznenih djela; karakteri-stike, pravni osnov, pravnu prirodu, istorijski razvoj i uporednopravna rješenja odgovornosti pravnih lica za krivična djela; tok, arhitektoniku i karakteristike krivičnog postupka prema pravnim licima, sučeljavajući pri tome različita, če-sto i suprotstavljena pravnoteorijska shvatanja domaće i inostrane teorije. Među posebnim kvalitetima po kojima se izdvaja ova monografija je svakako sveobuhvatno teorijsko i praktično posmatranje osnova, prirode i karakteristi-ka zakonskih rješenja (o odgovornosti i kažnjivosti pravnih lica kao učinilaca krivičnih djela, te krivičnog postupka koji se prema ovim subjektima vodi pred nadležnim sudom) u primjeni ne samo u oblasti domaće i inostrane teorije krivičnog prava, već još više i u sudskoj i kriminalističkoj praksi, odnosno u uporednom (komparativnom) krivičnom pravu. Dosadašnja krivičnopravna i kriminalistička literatura (i to ne samo domaća) je bez opravdanja ignorisala oblike i vidove ispoljavanja, odnosno karakteristike krivičnih djela pravnih lica i njihovu krivičnu odgovornost za takva djela. Pri obradi postavljene teme, au-tor se nije zadržao samo na pukom interpretiranju pozitivne zakonske literatu-re, već je argumentovano i polemički iznosio i branio svoja originalna gledišta.

Stoga se može zaključiti da monografija doc. dr Veljka Ikanovića pod nazivom "Odgovornost pravnih lica za krivična djela" predstavlja rezultat samostalnog i originalnog naučnog rada iz oblasti krivičnog (materijalnog i procesnog) prava pa se sa zadovoljstvom predlaže izdavaču da objavi ovo vrijedno i značajno monografsko delo. BanjaLuka, 19. januara 2012. godine.

RECENZENTI

проф. др Драган Јовашевић
редовни професор Правног
факултета
у Нишу

Академик проф. др Миодраг Н. Симовић,
председник Уставног суда Босне и
Херцеговине